

درس اول

الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّى (۲) وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَى (۳)

همان خداوندی که آفرید و منظم کرد، (۲) و همان که اندازه‌گیری کرد و هدایت نمود، (۳) - اعلی

پیام:

۱- هریک از موجودات جهان دارای ساختار منظم و ویژه‌ی خود (قانون‌مندی خاص) است.

۲- هر موجود به گونه‌ای ساخته شده که هدف خاصی را دنبال می‌کند.

کلیت:

ساختار منظم و ویژه‌ی موجودات، برای رسیدن آن‌ها به هدف خاص خود.

و تَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدًا وَهِيَ تَمْرٌ مَرَّ السَّحَابِ صُنِعَ اللَّهُ الَّذِي اتَّقَنَ كُلَّ شَيْءٍ إِنَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ (۸۸)

کوه‌ها را می‌بینی، و آنها را ساکن و جامد می‌پنداری، در حالی که مانند ابر در حرکتند؛ این صنع و آفرینش خداوندی است که همه

چیز را متقن آفریده؛ او از کارهایی که شما انجام می‌دهید مسلماً آگاه است! (۸۸) - نمل

پیام:

بیهودگی و عبث بودن در موجودات جهان راه ندارد.

کلیت:

نتیجه‌ی تفکر و تدبیر خردمندان در نظام آفرینش: جهان خلقت تجلی حکمت و تدبیر خداوند و درک هدفمندی آن

إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ (۴۹)

البته ما هر چیز را به اندازه آفریدیم! (۴۹) - قمر

پیام:

هریک از موجودات جهان دارای ساختار منظم و ویژه‌ی خود (قانون‌مندی خاص) است.

کلیت:

ساختار منظم و ویژه‌ی موجودات جهان

خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ (۴۴)

خداوند، آسمانها و زمین را بحق آفرید؛ و در این آیتی است برای مؤمنان. (۴۴) - عنكبوت

پیام:

وقتی به روابط مستحکم و نظم استوار جهان می‌نگریم، درمی‌یابیم که جهان بر حق و درستی استوار است.

کلیت:

هدفمندی نظام خلقت

درس دوم

مَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُعْرِضُونَ (۳)

ما آسمانها و زمین و آنچه را در میان این دو است جز بحق و برای سرآمد معینی نیافریدیم؛ اما کافران از آنچه انذار می‌شوند روی

گردانند! (۳) - احقاف

پیام:

تمام مخلوقات این جهان به حق آفریده شده‌اند و دارای هدف و سرآمد معین و مشخص می‌باشند.

کلیت:

خلقت موجودات به بهترین شکل برای حرکت تکاملی آن‌ها به سوی خداوند

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (۱)

آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است برای خدا تسبیح می‌گویند؛ مالکیت و حکومت از آن اوست و ستایش از آن او؛ و او بر همه

چیز تواناست! (۱) - تغابن

پیام

در کتاب درسی برای این آیه پیام خاصی نیامده است، همه‌ی موجودات در نظام واحد جهانی بطور مستمر خدا را تسبیح می‌کنند.

کلیت:

تسبیح عمومی موجودات در نظام واحد جهانی

خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَهُمْ فَأَحْسَنَ صُورَهُمْ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ (۳)

آسمانها و زمین را بحق آفرید؛ و شما را (در عالم جنین) تصویر کرد، تصویری زیبا و دلپذیر؛ و سرانجام (همه) بسوی اوست. (۳)

- تغابن

پیام:

هریک از موجودات در بهترین شکل و ترکیب خلق شده‌اند و آنچه را که لازمی رساندن آن‌ها به هدف بوده، خداوند در خلقتشان

قرار داده‌است.

کلیت:

خلقت موجودات به بهترین شکل برای حرکت تکاملی آن‌ها به سوی خداوند

أَفَغَيْرِ دِينِ اللَّهِ يَبْتَغُونَ وَلَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ (۸۳)

آیا آنها غیر از آیین خدا می‌طلبند؟! (آیین او همین اسلام است؛) و تمام کسانی که در آسمانها و زمین هستند، از روی اختیار یا از

روی اجبار، در برابر (فرمان) او تسلیمند، و همه به سوی او بازگردانده می‌شوند. (۸۳) - آل عمران

پیام:

همه‌ی مخلوقات عالم تحت قانون‌مندی واحد الهی عمل می‌کنند و به سوی خداوند که مقصد نهایی آن‌هاست، روان می‌باشند.

کلیت:

تحقق نظام واحد جهانی با تسلیم بودن موجودات در برابر قانون‌مندی واحد الهی و حرکت به سوی او

الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا مَّا تَرَىٰ فِي خَلْقِ الرَّحْمَانِ مِن تَفَؤُوتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَىٰ مِن فُطُورٍ (۳)

همان کسی که هفت آسمان را بر فراز یکدیگر آفرید؛ در آفرینش خداوند رحمان هیچ تضادّ و عیبی نمی‌بینی! بار دیگر نگاه کن،

آیا هیچ شکاف و خللی مشاهده می‌کنی؟! (۳) - ملک

پیام:

هر یک از مخلوقات و مجموعه‌ی آن‌ها که نظام واحد جهانی را تشکیل می‌دهند، دارای انسجام کامل و پیوستگی دقیق برای رسیدن به

هدف می‌باشند

کلیت:

انسجام درونی، پیوستگی دقیق و هماهنگی خلل ناپذیر در موجودات برای رسیدن به هدف

وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافُ أَلْوَانِكُمْ وَأَلْوَانِكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ (۲۲)

و از آیات او آفرینش آسمانها و زمین، و تفاوت زبانها و رنگهای شماست؛ در این نشانه‌هایی است برای عالمان! (۲۲) - روم

پیام:

آفرینش آسمانها و زمین و ناهمگونی زبانها و رنگها نشانه‌های حکمت الهی است برای عالمان (دانشمندان)

کلیت:

حکیمانه بودن خلقت

وَمِنْ آيَاتِهِ مَنَامُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِعَاؤُكُمْ مِّنْ فَضْلِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُسْمِعُونَ (۲۳)

و از نشانه‌های او خواب شما در شب و روز است و تلاش و کوششتان برای بهره‌گیری از فضل پروردگار (و تأمین معاش)؛ در این

امور نشانه‌هایی است برای آنان که گوش شنوا دارند! (۲۳) - روم

پیام:

استراحت شبانگه‌ای و خواب انسان در شب و روز و روزی طلبی انسانها نشانه‌های حکمت الهی است برای گروهی که گوش شنوا دارند.

کلیت

حکیمانه بودن خلقت

وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمُ الْبُرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُحْيِي بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ (۲۴)

و از آیات او این است که برق و رعد را به شما نشان می‌دهد که هم مایه ترس و هم امید است (ترس از صاعقه، و امید به نزول

باران)، و از آسمان آبی فرو می‌فرستد که زمین را بعد از مردنش بوسیله آن زنده می‌کند؛ در این نشانه‌هایی است برای جمعیتی که

می‌اندیشند! (۲۴) - روم

پیام:

نزول باران و زنده‌شدن مجدد زمین پس از باران، نشانه‌های حکمت الهی است برای اهل تفکر

کلیت

حکیمانه بودن خلقت

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُم مِّنَ الْأَرْضِ وَإِذَا أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ (۲۵)

و از آیات او این است که آسمان و زمین به فرمان او برپاست؛ سپس هنگامی که شما را (در قیامت) از زمین فراخواند، ناگهان همه

خارج می‌شوید (و در صحنه محشر حضور می‌یابید)! (۲۵) - روم

پیام:

برپایی آسمانها و زمین به فرمان خدا و برپایی قیامت دلایل و نشانه‌هایی است بر وجود خالق حکیم

کلیت:

حکیمانه بودن خلقت

وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَثَّ فِيهِمَا مِن دَابَّةٍ وَهُوَ عَلَىٰ جَمْعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ (۲۹)

و از آیات اوست آفرینش آسمانها و زمین و آنچه از جنبندگان در آنها منتشر نموده؛ و او هر گاه بخواهد بر جمع آنها تواناست!

(۲۹) - شوری

پیام:

آفرینش آسمانها و زمین و پراکندگی جنبندگان در آسمانها و زمین از نشانه‌های حکمت الهی است

کلیت:

درس سوم

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبُرُوجِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا (۷۰)

ما آدمیزادگان را گرامی داشتیم؛ و آنها را در خشکی و دریا، (بر مرکبهای راهوار) حمل کردیم؛ و از انواع روزیهای پاکیزه به آنان روزی دادیم؛ و آنها را بر بسیاری از موجوداتی که خلق کرده‌ایم، برتری بخشیدیم. (۷۰) - اسراء

پیام: خداوند به انسان کرامت بخشیده و بر بسیاری از مخلوقات برتری داده‌است

کلیت: برتری انسان بر سایر مخلوقات

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَا كُنْ أَكْثَرِ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ (۳۰)

پس روی خود را متوجه آیین خالص پروردگار کن! این فطرتی است که خداوند، انسانها را بر آن آفریده؛ دگرگونی در آفرینش الهی نیست؛ این است آیین استوار؛ ولی اکثر مردم نمی‌دانند! (۳۰) - روم

پیام: خداوند سرشت انسان را با خود آشنا کرد و گرایش به خود را که گرایش به همه‌ی خوبی‌ها و زیبایی‌هاست، در ما قرار داد.

کلیت: فطرت خداشنا و خداگرایی انسان

وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّيْنَاهَا (۷) فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا (۸)

و قسم به جان آدمی و آن کس که آن را (آفریده و) منظم ساخته، (۷) سپس فجور و تقوا (شر و خیرش) را به او الهام کرده‌است، (۸) - شمس

پیام: خدای متعال شناخت خیر و نیکی و گرایش به آن و شناخت بدی و زشتی و بیزاری از آن را در ما قرار داد.

کلیت: گرایش انسان به خیر و نیکی

إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا (۳)

ما راه را به او نشان دادیم، خواه شاکر باشد (و پذیرا گردد) یا ناسپاس! (۳) - انسان

پیام: خداوند ما را اصحاب اراده و اختیار آفرید و مسئول سرنوشت خویش قرار داد.

کلیت: قدرت اختیار و انتخاب در انسان

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ (٦٩)

و آنها که در راه ما (با خلوص نیت) جهاد کنند، قطعاً به راه‌های خود، هدایتشان خواهیم کرد؛ و خداوند با نیکوکاران است. (٦٩)

- عنکبوت

پیام:

در صورتی که انسان‌ها در راه خدا که راه خوشبختی خودشان است تلاش کنند، از امدادهای غیبی بهره‌مند می‌شوند.

کلیت:

امدادهای الهی برای انسان تلاشگر و مجاهد در راه حق

وَلَا أُقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ (٢)

و سوگند به (نفس لوّامه و) وجدان بیدار و ملامتگر (که رستاخیز حق است)!(٢) - قیامت

پیام:

قرآن کریم سرزنشگر درونی را نفس لوامه می‌نامد.

کلیت:

نفس لوامه سرزنشگر درونی انسان به هنگام ارتکاب گناه و آلودگی به آن

وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطُّغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ الْبُشْرَى فَبَشِّرْ عِبَادِ (١٧) الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمْ أُولُو الْأَلْبَابِ (١٨)

و کسانی که از عبادت طاغوت پرهیز کردند و به سوی خداوند بازگشتند، بشارت از آن آنهاست؛ پس بندگان مرا بشارت ده!

(١٧) همان کسانی که سخنان را می‌شنوند و از نیکوترین آنها پیروی می‌کنند؛ آنان کسانی هستند که خدا هدایتشان کرده، و آنها

خردمندانند. (١٨) - زمر

پیام:

پروردگار، به ما قوه و نیرویی عنایت کرده تا با آن بیندیشیم و راه درست زندگی را از راه‌های غلط تشخیص دهیم و حقایق را دریابیم و از

جهل و نادانی دور شویم.

کلیت:

قدرت تفکر و تعقل در انسان

يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ (١٦٨) إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ (١٦٩)

ای مردم! از آنچه در زمین است، حلال و پاکیزه بخورید! و از گامهای شیطان، پیروی نکنید! چه اینکه او، دشمن آشکار شماست!

(١٦٨) او شما را فقط به بدیها و کار زشت فرمان می‌دهد؛ (و نیز دستور می‌دهد) آنچه را که نمی‌دانید، به خدا نسبت دهید. (١٦٩)

- بقره

پیام:

خداوند از موجود گمراه‌کننده‌ای خبر می‌دهد که خود را برتر از آدمیان می‌پندارد و سوگند یاد کرده که فرزندان آدم را فریب دهد و از رسیدن به بهشت باز دارد

کلیت:

شیطان عامل گمراه‌کننده‌ی بیرونی انسان و نقش او در گمراهی

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعَلْمَ مَآثُوسُوسٍ بِهِ نَفْسَهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ جَبَلِ الْوَرِيدِ (۱۶)

ما انسان را آفریدیم و وسوسه‌های نفس او را می‌دانیم، و ما به او از رگ قلبش نزدیک‌تریم! (۱۶) - ق

پیام:

عامل درونی که انسان‌ها را برای رسیدن به لذت‌های زودگذر دنیایی به گناه دعوت می‌کند و از پیروی از عقل و وجدان باز می‌دارد.

کلیت:

نفس اماره عامل گمراه‌کننده‌ی درونی انسان، از موانع سقوط انسان

وَمَا أُبْرِيْ نَفْسِيْ إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّيْ إِنَّ رَبِّيْ غَفُورٌ رَّحِيمٌ (۵۳)

من هرگز خودم را تبرئه نمی‌کنم، که نفس (سرکش) بسیار به بدیها امر می‌کند؛ مگر آنچه را پروردگارم رحم کند! پروردگارم آمرزنده

و مهربان است. « (۵۳) - یوسف

پیام:

حضرت یوسف نام عامل درونی که انسان را به بدی امر می‌کند، نفس اماره نامیده است.

کلیت:

نفس اماره عامل گمراه‌کننده‌ی درونی انسان، از موانع سقوط انسان

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَهْرٍ (۵۴) فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِكٍ مُّقْتَدِرٍ (۵۵)

یقیناً پرهیزگاران در باغها و نه‌های بهشتی جای دارند، (۵۴) در جایگاه صدق نزد خداوند مالک مقتدر! (۵۵) - قمر

پیام:

۱- اگر انسان اهل تقوا باشد، در میان باغها و نه‌هایی که نزد خداوند بزرگ و مقتدر است، زندگی خواهد کرد.

۲- بالاترین جایگاه، جایگاه حق و قرب وجودی است

کلیت:

جایگاه پیش‌بینی شده برای انسان‌های پاک و پرهیزگار: بهشت اخروی و قرب الهی

درس چهارم

إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَكَةِ إِنِّي خَالِقُ بَشَرًا مِنْ طِينٍ (۷۱) فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ (۷۲)

و به خاطر بیابور هنگامی را که پروردگارت به فرشتگان گفت: «من بشری را از گل می‌آفرینم! (۷۱) هنگامی که آن را نظام بخشیدم

و از روح خود در آن دمیدم، برای او به سجده افتید!» (۷۲) - ص

پیام:

۱- انسان دارای دو بعد روحی و جسمی است

۲- ابتدا بعد جسمانی شکل می‌گیرد و سپس روح در آن دمیده می‌شود

۳- سجده‌ی فرشتگان برای انسان به خاطر بعد روحانی او است

کلیت:

دوبعدی بودن وجود انسان و سجده‌ی فرشتگان به علت بعد روحانی

ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظْمًا فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ

الْحَاقِقِينَ (۱۴)

سپس نطفه را بصورت علقه [خون بسته]، و علقه را بصورت مضغه [چیزی شبیه گوشت جویده شده]، و مضغه را بصورت استخوانهایی

درآوردیم؛ و بر استخوانها گوشت پوشاندیم؛ سپس آن را آفرینش تازه‌ای دادیم؛ پس بزرگ است خدایی که بهترین آفرینندگان

است! (۱۴) - مومنون

پیام:

۱- انسان دارای دوبعد جسمی و روحی است

۲- بعد روحانی انسان خلقتی متفاوت با بعد جسمانی او دارد

کلیت:

دوبعدی بودن وجود انسان و جایگاه خاص انسان به علت بعد روحانی آن و آفرینش متفاوت بعد روحانی

إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ (۴)

(به خاطر بیاور) هنگامی را که یوسف به پدرش گفت: «پدرم! من در خواب دیدم که یازده ستاره، و خورشید و ماه در برابرم

سجده می‌کنند!» (۴) - یوسف

پیام:

معبر: حضرت یوسف

بیننده‌ی خواب: حضرت یوسف (ع) در کودکی

تعبیر: رسیدن به مقام نبوت و فرمانروایی

کلیت:

رویاهای صادقانه یکی از دلایل غیرمادی بودن (مجرد) بودن روح

وَدَخَلَ مَعَهُ السَّبْيَ فَيَبِّئَانِ قَالَ أَحَدُهُمَا إِنِّي أَرْنِي آخَرَ إِنِّي أَرْنِي أَحْمِلُ فَوْقَ رَأْسِي خُبْرًا تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ نَبِّئْنَا

بِتَأْوِيلِهِ إِنَّا نُرِيكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ (۳۶)

و دو جوان، همراه او وارد زندان شدند؛ یکی از آن دو گفت: «من در خواب دیدم که (انگور برای) شراب می‌فشارم!» و دیگری

گفت: «من در خواب دیدم که نان بر سرم حمل می‌کنم؛ و پرندگان از آن می‌خورند؛ ما را از تعبیر این خواب آگاه کن که تو را از

نیکوکاران می‌بینیم.» (۳۶) - یوسف

پیام:

معبر: حضرت یوسف

بیننده‌ی خواب: هم‌زندانی حضرت یوسف (ع)

تعبیر: آزاد شدن و در دربار پادشاه مصر به موقعیت خوبی رسیدن و بر دار آویخته‌شدن دیگری خوردن پرندگان از سر او

کلیت:

رویاهای صادقانه یکی از دلایل غیرمادی بودن (مجرد) بودن روح

وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ سَمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعُ عِجَافٍ وَسَبْعُ سُنْبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخْرَىٰ بَابِئَاتٍ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ الْأَقْتُونِي فِي رُءْيَايَ إِن كُنْتُمْ لِلرُّءْيَىٰ تَعْبُرُونَ (۴۳)

پادشاه گفت: «من در خواب دیدم هفت گاو چاق را که هفت گاو لاغر آنها را می‌خورند؛ و هفت خوشه سبز و هفت خوشه خشکیده؛ (که خشکیده‌ها بر سبزه‌ها بیچیدند؛ و آنها را از بین بردند.) ای جمعیت اشراف! درباره خواب من نظر دهید، اگر خواب را تعبیر می‌کنید!» (۴۳) - یوسف

پیام:

معبر: حضرت یوسف

بیننده‌ی خواب: پادشاه مصر

تعبیر: یک دوره هفت‌ساله‌ی آبادانی در پیش است و پس از آن یک دوره‌ی هفت‌ساله‌ی خشکی و قحطی خواهد آمد.

کلیت:

رویاهای صادقه یکی از دلایل غیرمادی (مجرد) بودن روح

درس پنجم

مَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُّعْرِضُونَ (۳)

ما آسمانها و زمین و آنچه را در میان این دو است جز بحق و برای سرآمد معینی نیافریدیم؛ اما کافران از آنچه انذار می‌شوند روی گردانند! (۳) - احقاف

پیام:

یکی از انذارهایی که مورد بی‌توجهی کافران قرار می‌گیرد کدام است؟ اینکه جهان نظامی حق و دارای سرآمد معین و آینده روشن است.

کلیت:

هدفمند و حکیمانه بودن آفرینش و بی‌توجهی کافران نسبت به آن و معین بودن عمر مخلوقات بنا بر حکمت الهی

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (۲۰)

بگو: «در زمین بگردید و بنگرید خداوند چگونه آفرینش را آغاز کرده است؟ سپس خداوند (به همین گونه) جهان آخرت را ایجاد می‌کند؛ یقیناً خدا بر هر چیز توانا است!» (۲۰) - عنکبوت

پیام:

آیا خداوند فقط همین دنیا را آفریده است؟ خیر، در این آیه از نشئه‌ی آخرت هم سخن به میان آمده است.

کلیت:

عدم انحصار آفرینش خدا به جهان مادی و خبر از آفرینش آخرت با توجه به خلقت نخستین و قدرت بی‌پایان الهی

وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَلِتُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ (۲۲)

و خداوند آسمانها و زمین را بحق آفریده است تا هر کس در برابر اعمالی که انجام داده است جزا داده شود؛ و به آنها ستمی نخواهد شد! (۲۲) - جائیه

پیام:

یکی از نتایج برحق بودن خلقت جهان که به انسان مربوط می‌شود چیست؟ در این آیه به برحق بودن خلقت جهان اشاره نموده و سپس می‌فرماید که هر کس جزای عمل خود را می‌بیند و به کسی ستم نمی‌شود؛ یعنی چون جهان براساس حق است، نظام پاداش و جزا داده شده است.

کلیت:

نظام پاداش و جزا از نتایج برحق بودن جهان خلقت در مورد انسان

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاطْمَأَنُّوا بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا غَافِلُونَ (۷) أُولَئِكَ مَا وَهُمْ النَّارُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ (۸)

آنها که ایمان به ملاقات ما (و روز رستاخیز) ندارند، و به زندگی دنیا خشنود شدند و بر آن تکیه کردند، و آنها که از آیات ما غافلند، (۷) همه آنها جایگاهشان آتش است، بخاطر کارهایی که انجام می‌دادند! (۸) - یونس پیام:

زندگی دنیا اگر بدون توجه به آخرت باشد نتیجه‌اش چه خواهد بود؟ زندگی دنیا، اگر بدون توجه به آخرت باشد، نتیجه‌اش آتش جهنم می‌باشد. یعنی کسانی که زندگی دنیایی خود را با غفلت از آخرت تنظیم می‌کنند و کاری برای آخرت خود نمی‌کنند. در آخرت به عذاب جهنم مبتلا خواهند شد.

کلیت:

گرفتار شدن به آتش جهنم، نتیجه‌ی زندگی دنیایی بدون توجه به آخرت

قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا (۱۰۳) الَّذِينَ صَلَّى سَعِيمٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا (۱۰۴) أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ فَحَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزْنًا (۱۰۵)

بگو: «آیا به شما خبر دهیم که زیانکارترین (مردم) در کارها، چه کسانی هستند؟ (۱۰۳) آنها که تلاشهایشان در زندگی دنیا گم (و نبود) شده؛ با این حال، می‌پندارند کار نیک انجام می‌دهند!» (۱۰۴) آنها کسانی هستند که به آیات پروردگارشان و لقای او کافر شدند؛ به همین جهت، اعمالشان حبط و نابود شد! از این رو روز قیامت، میزانی برای آنها برپا نخواهیم کرد! (۱۰۵) - کهف پیام:

زیان‌کارترین مردم چه کسانی هستند؟ و اینان درباره‌ی خود چه فکر می‌کنند؟ اینان کسانی هستند که سعی و تلاششان در زندگی دنیایی تباه شده و به آیات خداوند و روز قیامت کافرنند، اعمالشان در قیامت وزن و ارزشی ندارد درحالی‌که خودشان در دنیا فکر می‌کردند بهترین عملکردها را دارند

کلیت:

ویژگی زیان‌کارترین مردم و سرنوشت آنان

وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ (۶۴)

این زندگی دنیا چیزی جز سرگرمی و بازی نیست؛ و زندگی واقعی سرای آخرت است، اگر می‌دانستند! (۶۴) پیام:

چه تفاوت‌های مهمی میان دنیا و آخرت وجود دارد؟ اگر به دنیا به عنوان یک امر مستقل نگاه شود، چیزی جز لهو و لعب نیست و حیات حقیقی و برتر، از اوست.

تفاوت و ویژگی دنیا و آخرت و اعلام زندگی حقیقی در توجه به آخرت

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِقُونَ وَالتَّوَّابُونَ وَالَّذِينَ هَدَى اللَّهُ يَوْمَ الْآخِرَةِ وَعَمِلُوا صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ (۶۹)

آنها که ایمان آورده‌اند، و یهود و صابئان و مسیحیان، هر گاه به خداوند یگانه و روز جزا، ایمان بیاورند، و عمل صالح انجام دهند، نه ترسی بر آنهاست، و نه غمگین خواهند شد. (۶۹)

چه کسانی در این جهان دچار حزن و ترس از عاقبت زندگی خود نمی‌شوند؟
شرط نداشتن حزن و ترس سه چیز است: ایمان به خدا، ایمان به آخرت و انجام عمل صالح
کلیت:

شروط نداشتن حزن و ترس از عاقبت زندگی خود در این دنیا: ایمان به خدا، ایمان به آخرت، انجام عمل صالح.

وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا (۱۹)

و آن کس که سرای آخرت را بطلبد، و برای آن سعی و کوشش کند- در حالی که ایمان داشته باشد- سعی و تلاش او، (از سوی

خدا) پاداش داده خواهد شد. (۱۹)

چگونه می‌توان یک زندگی نتیجه‌بخش و پرثمر داشت؟

هرکس خواستار آخرت باشد و به خدا و آخرت ایمان داشته باشد و برای رسیدن به آخرت سعی کند، در آخرت به ثمرات آن می‌رسد.

کلیت:

شرط داشتن یک زندگی نتیجه‌بخش و پرثمر ایمان به خدا و آخرت و تلاش برای رسیدن به آخرت است.

فَأَرْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ (۳۲) وَقَالَ الْمَلَأُ مِنَ قَوْمِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
الْآخِرَةَ وَأُتْرَفْنَاهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا مَا هَٰذَا إِلَّا بَشْرٌ مِّثْلُكُمْ يَأْكُلُ مِمَّا تَأْكُلُونَ مِنْهُ وَيَشْرَبُ مِمَّا تَشْرَبُونَ (۳۳) وَلَئِن أَطَعْتُمْ بَشْرًا مِّثْلَكُمْ
إِنَّكُمْ إِذَا لَحَّخْسُرُونَ (۳۴) أَيْعِدْكُمْ أَنْتُمْ إِذَا مِتُّمْ وَكُنْتُمْ تُرَابًا وَعِظَامًا أَنْتُمْ مُخْرَجُونَ (۳۵) هِيَآتْ هِيَآتْ لِمَا تُوعَدُونَ (۳۶) إِنَّ هِيَ إِلَّا
حَيَاتِنَا الدُّنْيَا مَمُوتٌ وَنَحْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ (۳۷)

و در میان آنان رسولی از خودشان فرستادیم که: «خدا را پرستید؛ جز او معبودی برای شما نیست؛ آیا (با این همه، از شرک و بت

پرستی) پرهیز نمی‌کنید؟!» (۳۲) ولی اشرافیان (خودخواه) از قوم او که کافر بودند، و دیدار آخرت را تکذیب می‌کردند، و در زندگی

دنیا به آنان ناز و نعمت داده بودیم، گفتند: «این بشری است مثل شما؛ از آنچه می‌خورید می‌خورد؛ و از آنچه می‌نوشید می‌نوشد!

(پس چگونه می‌تواند پیامبر باشد؟! (۳۳) و اگر از بشری همانند خودتان اطاعت کنید، مسلماً زیانکارید. (۳۴) آیا او به شما وعده

می‌دهد هنگامی که مردید و خاک و استخوانهایی (پوسیده) شدید، بار دیگر (از قبرها) بیرون آورده می‌شوید؟! (۳۵) هیات، هیات،

از این وعده‌هایی که به شما داده می‌شود! (۳۶) مسلماً غیر از این زندگی دنیای ما، چیزی در کار نیست؛ پیوسته گروهی از ما

می‌میریم، و نسل دیگری جای ما را می‌گیرد؛ و ما هرگز برانگیخته نخواهیم شد! (۳۷)

این آیان بیانگر کدام تفکر درباره‌ی مرگ است؟

بیانگر عدم اعتقاد کفار به آخرت و منحصر کردن زندگی به همین زندگی دنیایی است. (تفکر مادی‌گرایان)

کلیت:

عدم اعتقاد ملا (اشراف زادگان) به آخرت (دیدگاه منکران معاد)

درس ششم

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا (۸۷)

خداوند، معبودی جز او نیست! و به یقین، همه شما را در روز رستاخیز- که شکی در آن نیست- جمع می‌کند! و کیست که از

خداوند، راستگوتر باشد؟ (۸۷)

پیام:

- ۱- خبر قرآن از معاد
- ۲- صادق بودن خداوند در گفتار و عدم راه‌یابی دروغ در قول خداوند در خبر از آخرت

کلیت:

خبر دادن قرآن از جهان آخرت و حتمی الوقوع بودن آن

أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ (۱۱۵)

آیا گمان کردید شما را بیهوده آفریده‌ایم، و بسوی ما باز نمی‌گردید؟ (۱۱۵)

پیام:

- ۱- خداوند انسان‌ها را به عبث نیافریده بلکه خلقت آن‌ها هدفدار بوده است.
- ۲- همه‌ی انسان‌ها به پیشگاه خداوند باز می‌گردند.
- ۳- ضرورت معاد بر اساس حکمت الهی

کلیت:

ضرورت معاد بر اساس حکمت الهی

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَاطِلًا ذَلِكَ ظَنُّ الَّذِينَ كَفَرُوا فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ (۲۷) أَمْ نُجَعِلُ الَّذِينَ ءَامَنُوا

عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْفُسَيْدِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ نُجَعِلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ (۲۸)

ما آسمان و زمین و آنچه را میان آنهاست بیهوده نیافریدیم؛ این گمان کافران است؛ وای بر کافران از آتش (دوزخ)؛ (۲۷) آیا کسانی را که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده‌اند همچون مفسدان در زمین قرار می‌دهیم، یا پرهیزگاران را همچون فاجران؟! (۲۸)

پیام:

- ۱- خداوند موجودات جهان را به باطل نیافریده بلکه خلقت آن‌ها هدفدار بوده است.
 - ۲- کافران گمان می‌کنند که جهان بی‌هدف خلق شده است.
- کلیت: ضرورت معاد بر اساس حکمت الهی و عدل الهی

وَلَا أُقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ (۲) أَلَيْحَسِبُ الْإِنْسَانُ أَن لَّنْ نُجْمَعَ عِظَامُهُ (۳)

و سوگند به (نفس لوّامه و) وجدان بیدار و ملامتگر (که رستاخیز حق است)؛ (۲) آیا انسان می‌پندارد که هرگز استخوانهای او را جمع نخواهیم کرد؟! (۳) - قیامت

پیام:

خداوند در این آیات می‌فرماید که ما قدرت داریم حتی خطوط سرانگشتان شما را آن‌چنان که قبلاً خلق شده است دوباره خلق کنیم. (استدلال بر امکان معاد جسمانی)

کلیت:

اثبات امکان معاد جسمانی با توجه به قدرت بی‌پایان الهی

وَصَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ (۷۸) قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ (۷۹)

و برای ما مثالی زد و آفرینش خود را فراموش کرد و گفت: «چه کسی این استخوانها را زنده می‌کند در حالی که پوسیده است؟!» (۷۸) بگو: «همان کسی آن را زنده می‌کند که نخستین بار آن را آفرید؛ و او به هر مخلوقی داناست!» (۷۹) - یس

پیام:

خداوند در این آیات می‌فرماید: همان‌طور که ما قادر به خلق انسان‌ها از خاک بودیم، باردیگر نیز از همین خاک آن‌ها را خلق خواهیم کرد. (استدلال بر امکان معاد جسمانی)

کلیت:

اثبات امکان معاد جسمانی با توجه به خلقت نخستین (اولیه‌ی انسان)

وَاللَّهُ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَنُفِثْنَا بِهِ إِلَى بَلَدٍ مَّيَّتٍ فَأَحْيَيْنَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا كَذَلِكَ النُّشُورُ (۹)

✎ خداوند کسی است که بادهای را فرستاد تا ابرهایی را به حرکت درآورد؛ سپس ما این ابرها را به سوی زمین مرده‌ای راندیم و به

وسیله آن، زمین را پس از مردنش زنده می‌کنیم؛ رستاخیز نیز همین گونه است! (۹) - فاطر

پیام:

در این آیه خداوند می‌فرماید: همان‌طور که گیاهان و درختان روی زمین در فصلی خشک می‌شوند و بخشی از زمین، حالت سرزمین مرده را به خود می‌گیرد و در فصلی دیگر دوباره گیاهان می‌رویند و زمین سرسبزی و نشاط دوباره می‌یابد، حشر و نشر انسان‌ها در قیامت نیز چنین است.

کلیت:

اثبات امکان معاد جسمانی با توجه به نظام مرگ و زندگی در طبیعت

يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ (۱۹)

✎ او زنده را از مرده بیرون می‌آورد، و مرده را از زنده، و زمین را پس از مردنش حیات می‌بخشد، و به همین گونه روز قیامت (از

گورها) بیرون آورده می‌شوید! (۱۹) - روم

پیام:

در این آیه، چگونگی خروج انسان‌ها از زمین را به پیدایش مرده از زنده و زنده از مرده و زنده شدن زمین بعد از فصل بهار تشبیه کرده است که حشر و نشر انسان‌ها در قیامت نیز چنین است.

کلیت:

اثبات امکان معاد جسمانی با توجه به نظام مرگ و زندگی در طبیعت.

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ (۹۹) لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِن وَرَائِهِم بَرْزَخٌ إِلَىٰ

يَوْمٍ يُبْعَثُونَ (۱۰۰)

✎ (آنها هم چنان به راه غلط خود ادامه می‌دهند) تا زمانی که مرگ یکی از آنان فرارسد، می‌گوید: «پروردگار من! مرا بازگردانید!

(۹۹) شاید در آنچه ترک کردم (و کوتاهی نمودم) عمل صالحی انجام دهم!» (ولی به او می‌گویند): چنین نیست! این سخنی است

که او به زبان می‌گوید (و اگر بازگردد، کارش همچون گذشته است!) و پشت سر آنان برزخی است تا روزی که برانگیخته شوند!

(۱۰۰) - مؤمنون

کلیت:

خبر دادن قرآن از وجود عالمی پس از مرگ به نام برزخ

إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيْنَاهُمُ الظَّالِمِينَ أَنفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا لِمَ لَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةً

فَتُجْرَأُونَ فِيهَا فَأُولَئِكَ مَا لَهُمْ فِيهَا مِنْ مَصِيرٍ (۹۷)

✎ کسانی که فرشتگان (قبض ارواح)، روح آنها را گرفتند در حالی که به خویشان ستم کرده بودند، به آنها گفتند: «شما در چه حالی

بودید؟ (و چرا با اینکه مسلمان بودید، در صف کفار جای داشتید؟!)) گفتند: «ما در سرزمین خود، تحت فشار و مستضعف بودیم.»

آنها [فرشتگان] گفتند: «مگر سرزمین خدا، پهناور نبود که مهاجرت کنید؟!» آنها (عذری نداشتند، و) جایگاهشان دوزخ است، و سرانجام بدی دارند. (۹۷) - نساء

کلیت:

ویژگی‌های عالم برزخ

❁❁❁❁
الَّذِينَ تَتَوَفَّيهِمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ (۳۲)

 همانها که فرشتگان (مرگ) روحشان را می‌گیرند در حالی که پاک و پاکیزه‌اند؛ به آنها می‌گویند: «سلام بر شما! وارد بهشت شوید به خاطر اعمالی که انجام می‌دادید!» (۳۲) - نحل

کلیت:

ویژگی‌های عالم برزخ

فَوَقَّهٗ اللَّهُ سَيِّئَاتٍ مَّا كَرُّوْا وَحَاقَ بِآلِ فِرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ (۴۵) النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ (۴۶)

 خداوند او را از نقشه‌های سوء آنها ننگه داشت، و عذاب شدید بر آل فرعون وارد شد! (۴۵) عذاب آنها آتش است که هر صبح و شام بر آن عرضه می‌شوند؛ و روزی که قیامت برپا شود (می‌فرماید): «آل فرعون را در سخت‌ترین عذابها وارد کنید!» (۴۶) - غافر
کلیت:

اشاره به جهنم برزخی و اخروی

إِنَّا نَحْنُ مُحِي الْمَوْتِ وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآثَرَهُمْ وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ (۱۲)

 به یقین ما مردگان را زنده می‌کنیم و آنچه را از پیش فرستاده‌اند و تمام آثار آنها را می‌نویسیم؛ و همه چیز را در کتاب آشکار کننده‌ای برشمرده‌ایم! (۱۲) - یس

کلیت:

ارتباط عالم برزخ با دنیا و تأثیر آثار اعمال دنیایی بر کارنامه‌ی عمل انسان به واسطه‌ی آثار ما تأخر

يُتَبَوُّوا الْأَنْسَانَ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمُوا وَآخِرَ (۱۳)

 و در آن روز انسان را از تمام کارهایی که از پیش یا پس فرستاده آگاه می‌کنند! (۱۳) - قیامت
کلیت:

ارتباط عالم برزخ با دنیا به واسطه‌ی آثار ما تأخر و آگاهی انسان از اعمال خود و آثار آنها در روز قیامت.

درس هشتم

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ (۶۸) وَ أَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوُضِعَ الْكِتَابُ وَجِئَ بِالنَّبِيِّينَ وَالشُّهَدَاءِ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ (۶۹)

 و در «صور» دمیده می‌شود، پس همه کسانی که در آسمانها و زمینند می‌میرند، مگر کسانی که خدا بخواهد؛ سپس بار دیگر در «صور» دمیده می‌شود، ناگهان همگی به پا می‌خیزند و در انتظار (حساب و جزا) هستند. (۶۸) و زمین (در آن روز) به نور

پروردگارش روشن می‌شود، و نامه‌های اعمال را پیش می‌نهند و پیامبران و گواهان را حاضر می‌سازند، و میان آنها بحق داوری می‌شود و به آنان ستم نخواهد شد! (۶۹) - زمر

کلیت:

حوادث مرحله‌ی اول و دوم قیامت

وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَىٰ بِتَاجِرِ السِّبْيَانِ (۴۷)

ما ترازوهای عدل را در روز قیامت برپا می‌کنیم؛ پس به هیچ کس کمترین ستمی نمی‌شود؛ و اگر بمقدار سنگینی یک دانه خردل (کار نیک و بدی) باشد، ما آن را حاضر می‌کنیم؛ و کافی است که ما حساب‌کننده باشیم! (۴۷) - انبیاء

کلیت:

برپا شدن دادگاه عدل الهی و قضاوت بر معیار حق پس از نفخ دوم

فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَيَقُولُ هَٰؤُلَاءِ مِمَّا قُرِئَ وَكِتَابِيهِ (۱۹)

پس کسی که نامه اعمالش را به دست راستش دهند (از شدت شادی و مباهات) فریاد می‌زند که: «ای اهل محشر! نامه اعمال مرا بگیرید و بخوانید! (۱۹) - حاقه

کلیت:

دادن نامه‌ی اعمال پس از نفخ صور دوم

وَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ شِمَالِهِ فَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي لَمْ أُوتِ كِتَابِيهِ (۲۵)

اما کسی که نامه اعمالش را به دست چپش بدهند می‌گوید: «ای کاش هرگز نامه اعمالم را به من نمی‌دادند. (۲۵) - حاقه

کلیت:

دادن نامه‌ی اعمال پس از نفخ صور دوم

وَالْوِزْنَ يُوزَنُ بِالْحَقِّ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (۸)

وزن کردن (اعمال، و سنجش ارزش آنها) در آن روز، حق است! کسانی که میزانهای (عمل) آنها سنگین است، همان رستگارانند! (۸) - اعراف

کلیت:

قضاوت بر معیار حق پس از نفخ صور دوم

مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَىٰ (۵۵)

ما شما را از آن [زمین] آفریدیم؛ و در آن بازمی‌گردانیم؛ و بار دیگر (در قیامت) شما را از آن بیرون می‌آوریم! (۵۵) - طه

کلیت:

زنده شدن همه‌ی انسان‌ها پس از نفخ صور دوم

إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ (۱) وَأَذْنَتْ لِرَبِّهَا وَحَقَّتْ (۲) وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ (۳) وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَحَلَّتْ (۴) وَأَذْنَتْ لِرَبِّهَا وَحَقَّتْ (۵)

✍ در آن هنگام که آسمان [کرات آسمانی] شکافته شود، (۱) و تسلیم فرمان پروردگارش شود- و سزاوار است چنین باشد- (۲) و در آن هنگام که زمین گسترده شود، (۳) و آنچه در درون دارد بیرون افکنده و خالی شود، (۴) و تسلیم فرمان پروردگارش گردد- و شایسته است که چنین باشد- (۵) - انشقاق

پیام:

تغییر در ساختار آسمانها و زمین پس از نفخ صور اول

کلیت:

تحولات پیش آمده برای آسمانها و زمین پس از نفخ صور اول.

إِذَا السَّمْسُ كُوِّرَتْ (۱) وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ (۲) وَإِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ (۳) وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ (۴) وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ (۵) وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ (۶)

✍ در آن هنگام که خورشید در هم پیچیده شود، (۱) و در آن هنگام که ستارگان بی فروغ شوند، (۲) و در آن هنگام که کوهها به حرکت درآیند، (۳) و در آن هنگام که با ارزشترین اموال به دست فراموشی سپرده شود، (۴) و در آن هنگام که وحوش جمع شوند، (۵) و در آن هنگام که دریاها برافروخته شوند، (۶) - تکویر

پیام:

تغییر در ساختار آسمانها و زمین پس از نفخ صور اول

کلیت:

تحولات پیش آمده برای آسمانها و زمین پس از نفخ صور اول.

حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاءُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَارُهُمْ وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ (۲۰) وَقَالُوا لَوْلَا جُودِئِهِمْ لَمَّا شَهِدْنَا قَالُوا أَنزَلْنَاهُ اللَّهُ الَّذِي أُنزِلَ فِي كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلْقَكُمْ أُولَٰئِكَ يَرْجِعُونَ (۲۱) وَمَا كُنْتُمْ تُسْتَرُونَ أَن يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَا كُنْ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِّمَّا تَعْمَلُونَ (۲۲)

✍ وقتی به آن می‌رسند، گوشها و چشمها و پوستهای تشنه به آنچه می‌کردند گواهی می‌دهند. (۲۰) آنها به پوستهای تشنه تشنه می‌گویند: «چرا بر ضد ما گواهی دادید؟!» آنها جواب می‌دهند: «همان خدایی که هر موجودی را به نطق درآورده ما را گویا ساخته؛ و او شما را نخستین بار آفرید، و بازگشتتان بسوی اوست!» (۲۱) شما اگر گناهانتان را مخفی می‌کردید نه بخاطر این بود که از شهادت گوش و چشمها و پوستهای تشنه تشنه بیدار داشتید، بلکه شما گمان می‌کردید که خداوند بسیاری از اعمالی را که انجام می‌دهید نمی‌داند!

(۲۲) - فصلت

کلیت:

شهادت اعضای بدن انسان پس از نفخ صور دوم

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ (۵۱) قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِن مَّرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ (۵۲)

✍ (بار دیگر) در «صور» دمیده می‌شود، ناگهان آنها از قبرها، شتابان به سوی (دادگاه) پروردگارشان می‌روند! (۵۱) می‌گویند: «ای وای بر ما! چه کسی ما را از خوابگاهمان برانگیخت؟! (آری) این همان است که خداوند رحمان وعده داده، و فرستادگان (او) راست گفتند!» (۵۲) - یس

پیام:

زنده شدن همه‌ی انسانها پس از نفخ صور دوم و معاد جسمانی

کلیت:

سرنوشت کافران پس از نفخ صور دوم

درس نهم

وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًا ۚ حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا فَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ يَتْلُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ عَلَىٰ الْكَافِرِينَ (٧١)

و کسانی که کافر شدند گروه گروه به سوی جهنم رانده می‌شوند؛ وقتی به دوزخ می‌رسند، درهای آن گشوده می‌شود و نگهبانان دوزخ به آنها می‌گویند: «آیا رسولانی از میان شما به سویتان نیامدند که آیات پروردگارتان را برای شما بخوانند و از ملاقات این روز شما را بر حذر دارند؟!» می‌گویند: «آری، پیامبران آمدند و آیات الهی را بر ما خواندند، و ما مخالفت کردیم!» ولی فرمان عذاب الهی بر کافران مسلّم شده است. (٧١) - زمر

کلیت:

جایگاه کافران در قیامت: خلود در آتش جهنم

قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ (٧٢)

به آنان گفته می‌شود: «از درهای جهنم وارد شوید، جاودانه در آن بمانید؛ چه بد جایگاهی است جایگاه متکبران!» (٧٢) - زمر

کلیت:

جایگاه کافران در قیامت: خلود در آتش جهنم

وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَىٰ الْجَنَّةِ زُمَرًا ۚ حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ (٧٣) وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقْنَا وَعَدُّهُ وَأَوْثَقْنَا الْأَرْضَ وَتَبَّوْا مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءُ فَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ (٧٤)

و کسانی که تقوای الهی پیشه کردند گروه گروه به سوی بهشت برده می‌شوند؛ هنگامی که به آن می‌رسند درهای بهشت گشوده می‌شود و نگهبانان به آنان می‌گویند: «سلام بر شما! گوارایتان باد این نعمتها! داخل بهشت شوید و جاودانه بمانید!» (٧٣) آنها می‌گویند: «حمد و ستایش مخصوص خداوندی است که به وعده خویش درباره ما وفا کرد و زمین (بهشت) را میراث ما قرار داد که هر جا را بخواهیم منزلگاه خود قرار دهیم؛ چه نیکوست پاداش عمل کنندگان!» (٧٤) - زمر

کلیت:

جایگاه متقین در قیامت: خلود در بهشت

درس دهم

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ (١٥٩)

به (برکت) رحمت الهی، در برابر آنان [مردم] نرم (و مهربان) شدی! و اگر خشن و سنگدل بودی، از اطراف تو، پراکنده می‌شدند. پس آنها را ببخش و برای آنها آموزش بطلب! و در کارها، با آنان مشورت کن! اما هنگامی که تصمیم گرفتی، (قاطع باش!) و بر خدا توکل کن! زیرا خداوند متوکلان را دوست دارد. (١٥٩)

پیام:

۱- آیا توکل، سبب تنبلی می‌شود یا تحرک؟ چرا؟

خیر، برخی توکل را بهانه‌ای برای توجیه تنبلی خود قرار می‌دهند. این آیه، درباره‌ی پیامبر اکرم (ص) است. ایشان انسانی خستگی‌ناپذیر و شجاع بوده و به خاطر نجات انسان‌ها، با روی باز با مردم رو به رو می‌شدند. هم‌چنین در این آیه، خداوند از او می‌خواهد که پس از مشورت و تصمیم، توکل کند و روشن است که توکل سبب تنبلی نمی‌شود.

۲- برای رسیدن به تصمیم صحیح بهتر است چه کار کنیم؟
بهتر است مشورت کنیم.

کلیت:

رابطه‌ی احساس مسئولیت و توکل.

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهِ وَكَفَىٰ بِهِ بُدُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا (۵۸)

و توکل کن بر آن زنده‌ای که هرگز نمی‌میرد؛ و تسبیح و حمد او را بجا آور؛ و همین بس که او از گناهان بندگانش آگاه است! (۵۸)

- فرقان

پیام:

چرا باید بر خدا توکل کرد؟ مگر خداوند دارای چه ویژگی‌هایی است؟
زیرا خداوند، زنده‌ای است که هرگز نمی‌میرد و کار بندگان خود آگاه است.

کلیت:

علت توکل بر خدا (منشاء توکل و اعتماد بر او)

وَلَمَّا سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّهِ أَوْ أَرَادَنِي بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَاتُ رَحْمَتِهِ قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ (۳۸)

و اگر از آنها بپرسی: «چه کسی آسمانها و زمین را آفریده؟» حتماً می‌گویند: «خدا!» بگو: «آیا هیچ درباره معبودانی که غیر از خدا

می‌خوانید اندیشه می‌کنید که اگر خدا زبانی برای من بخواهد، آیا آنها می‌توانند گزند او را برطرف سازند؟! و یا اگر رحمتی برای من بخواهد، آیا آنها می‌توانند جلو رحمت او را بگیرند؟!» بگو: «خدا مرا کافی است؛ و همه متوکلان تنها بر او توکل می‌کنند!»

(۳۸)

پیام:

چرا بر غیر خدا نمی‌توان توکل کرد؟

چون کسی قدرت ایستادگی در مقابل اراده‌ی خداوندی را ندارد. کسی نیست که بتواند در کار خدا دخالت کند و بازدارنده‌ی رحمت یا دور کننده‌ی گزند باشد.

کلیت:

علت اختصاص توکل بر خداوند (منشاء توکل و اعتماد بر او)

درس یازدهم

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرُونَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ (۱۶۵)

بعضی از مردم، معبودهایی غیر از خداوند برای خود انتخاب می‌کنند؛ و آنها را همچون خدا دوست می‌دارند. اما آنها که ایمان دارند،

عشقشان به خدا، (از مشرکان نسبت به معبودهاشان)، شدیدتر است. و آنها که ستم کردند، (و معبودی غیر خدا برگزیدند)، هنگامی

که عذاب (الهی) را مشاهده کنند، خواهند دانست که تمام قدرت، از آن خداست؛ و خدا دارای مجازات شدید است؛ (نه معبودهای خیالی که از آنها می‌هراسند). (۱۶۵) - بقره

پیام:

مردم دو دسته‌اند: گروهی که محب و دوست خداوند هستند و خدا را دوست دارند. گروهی چیزهای دیگر را همتی خدا می‌گیرند و به غیر او دل بسته و به آن‌ها دوستی می‌ورزند. حال، این غیر می‌تواند انسان یا شیطان باشد و یا مال و جاه و شهوت که باز هم شیطان، مردم غافل را به سوی آن‌ها وسوسه می‌کند.

کلیت:

اساس و پایه‌ی دین داری محبت به خدا (تولی)

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ (۳۱)

بگو: «اگر خدا را دوست می‌دارید، از من پیروی کنید! تا خدا (نیز) شما را دوست بدارد؛ و گناهانتان را ببخشد؛ و خدا آمرزنده

مهربان است.» (۳۱) - آل عمران

پیام:

لازمه‌ی دوستی با خداوند، پیروی از دستورات اوست.

کلیت:

پیروی از خداوند از آثار محبت به خدا

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُمْ بِرُوحٍ مِنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (۲۲)

هیچ قومی را که ایمان به خدا و روز رستاخیز دارند نمی‌یابی که با دشمنان خدا و رسولش دوستی کنند، هر چند پدران یا فرزندان یا برادران یا خویشاوندانشان باشند؛ آنان کسانی هستند که خدا ایمان را بر صفحه دل‌هایشان نوشته و با روحی از ناحیه خودش آنها را تقویت فرموده، و آنها را در باغهایی از بهشت وارد می‌کند که نهرها از زیر (درختانش) جاری است، جاودانه در آن می‌مانند؛ خدا از آنها خشنود است، و آنان نیز از خدا خشنودند؛ آنها «حزب الله» اند؛ بدانید «حزب الله» پیروان و رستگارانند. (۲۲)-

مجادله

پیام:

نمی‌شود کسی به خدا و روز آخرت ایمان داشته باشد، ولی با دشمنان او و رسولش دشمنی کند.

کلیت:

بیزاری از دشمنان خدا از آثار محبت به خلق خدا (تبری)

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا الْقَوْمِ هُمُ الْبَاطِلُونَ وَآمَنُوا بِكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَخَلَقَ الْأَقْوَالَ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ لَأَسْتَعْفِرَنَّ لَكَ وَمَا أَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ رَبَّنَا عَلَيكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنبَأْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ (۴)

برای شما سرمشق خوبی در زندگی ابراهیم و کسانی که با او بودند وجود داشت، در آن هنگامی که به قوم (مشرك) خود گفتند:

«ما از شما و آنچه غیر از خدا می‌پرستید بیزاریم؛ ما نسبت به شما کافریم؛ و میان ما و شما عداوت و دشمنی همیشگی آشکار شده است؛ تا آن زمان که به خدای یگانه ایمان بیاورید!» - جز آن سخن ابراهیم که به پدرش [عمویش آزر] گفت (و وعده داد) که

برای تو آموزش طلب می‌کنم، و در عین حال در برابر خداوند برای تو مالک چیزی نیستم (و اختیاری ندارم!) - پروردگارا! ما بر تو توکل کردیم و به سوی تو بازگشتیم، و همه فرجامها بسوی تو است! (۴) - ممتحنه
پیام:

۱- حضرت ابراهیم (ع) و کسانی که به او اقتدا می‌کنند، همواره از کسانی که دشمنان خدا هستند و بت می‌پرستند و از آن چه می‌پرستند، بیزاری می‌جویند و اعلام برائت می‌کنند.

۲- میان کسانی که با خدا دوستی می‌ورزند و کسانی که دشمنان خدا هستند، برای همیشه رابطه‌ی دشمنی برقرار است، مگر آن که آنان از دشمنی با خدا دست بردارند.

کلیت:

مبارزه با دشمنان خدا و بیزاری از آنان از آثار محبت به خدا.

درس دوازدهم:

قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَذَلِكَ نَفِّصُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ (۳۲) قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّي الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ وَالْأثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ (۳۳)

بگو: «چه کسی زینتهای الهی را که برای بندگان خود آفریده، و روزیهای پاکیزه را حرام کرده است؟!» بگو: «اینها در زندگی دنیا، برای کسانی است که ایمان آورده‌اند؛ (اگر چه دیگران نیز با آنها مشارکت دارند؛ ولی) در قیامت، خالص (برای مؤمنان) خواهد بود.» این گونه آیات (خود) را برای کسانی که آگاهند، شرح می‌دهیم! (۳۲) بگو: «خداوند، تنها اعمال زشت را، چه آشکار باشد چه پنهان، حرام کرده است؛ و (همچنین) گناه و ستم بناحق را؛ و اینکه چیزی را که خداوند دلیلی برای آن نازل نکرده، شریک او قرار دهید؛ و به خدا مطلبی نسبت دهید که نمی‌دانید.» (۳۳)

پیام:

۱- خداوند زینت‌های جهان را بر بندگان حرام نکرده است.

۲- مؤمنان باید از روزی‌هایی که از راه درست و پاک (حلال) به دست آورده‌اند، استفاده کنند.

۳- زینت‌ها و روزی‌های پاک در آخرت، اختصاص به مؤمنان دارد.

۴- آن چیزهایی که خداوند بر مؤمنان حرام کرده است، عبارتند از: زشت‌کاری (چه آشکار و چه پنهان)، گناه، سرکشی و تجاوز، شرک به خدا و نسبت دروغ به خدا دادن.

کلیت:

دیدگاه قرآن درباره‌ی آراستگی و هشدار به تارکان دنیا و دنیاپرستان

يَا بَنِي آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُؤَارِي سَوْآتِكُمْ وَرِيشًا وَلِبَاسُ التَّقْوَىٰ ذَٰلِكَ خَيْرٌ ذَٰلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذَكَّرُونَ (۲۶)

ای فرزندان آدم! لباسی برای شما فرستادیم که اندام شما را می‌پوشاند و مایه زینت شماست؛ اما لباس پرهیزگاری بهتر است! اینها (همه) از آیات خداست، تا متذکر (نعمتهای او) شوند! (۲۶) - اعراف

پیام:

۱- خداوند، پوشش را برای دو هدف قرار داده است:

الف: انسان را از ناپسندی‌ها حفظ کند و مایه‌ی تقوا و عفاف باشد.

ب: آراستگی

۲- اگر انسان لباس تقوا را بر خود بپوشاند، خواهد توانست پوشش و لباس ظاهری را مراعات کند و حفظ نماید.
کلیت:

دو هدف از پوشش: تقوا و آراستگی، تقوا شرط مراعات پوشش ظاهری

قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ بِالرَّحْمَانِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ تَعْتَبًا (۱۸)

او (سخت ترسید و) گفت: «من از شرّ تو، به خدای رحمان پناه می‌برم اگر پرهیزگاری! (۱۸) - مریم

کلیت:

حضرت مریم: (س): جلوه‌ی عفت و پاکدامنی

قَالَتْ أَنِي يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشْرٌ وَلَمْ أَكُ بَغِيًّا (۲۰)

هر یک از این دو گروه را از عطای پروردگارت، بهره و کمک می‌دهیم؛ و عطای پروردگارت هرگز (از کسی) منع نشده است. (۲۰)

- مریم

کلیت:

حضرت مریم: (س): جلوه‌ی عفت و پاکدامنی

وَرَأَوْتُهُ الْآتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنِ نَفْسِهِ وَغَلَقَتِ الْأَبْوَابَ وَقَالَتْ هَيْت لَكَ قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ إِنَّهُ لَا يُفْلِكُ

الظَّالِمُونَ (۲۳)

و آن زن که یوسف در خانه او بود، از او تمنای کامجویی کرد؛ درها را بست و گفت: «بیا (بسوی آنچه برای تو مهیاست!)» (یوسف)

گفت: «پناه می‌برم به خدا! او [عزیز مصر] صاحب نعمت من است؛ مقام مرا گرامی داشته؛ (آیا ممکن است به او ظلم و خیانت کنم؟!؛ مسلماً ظالمان رستگار نمی‌شوند!)» (۲۳) - یوسف

کلیت:

حضرت یوسف جلوه‌ی عفاف و پاکدامنی

قَالَ رَبِّ السُّجُنِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ وَإِلَّا تَصْرِفْ عَنِّي كَيْدَهُنَّ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُن مِّنَ الْجَاهِلِينَ (۳۳) فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ

فَصَرَفَ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ (۳۴)

(یوسف) گفت: «پروردگارا! زندان نزد من محبوبتر است از آنچه اینها مرا بسوی آن می‌خوانند! و اگر مکر و نیرنگ آنها را از من

باز نگردانی، بسوی آنان متمایل خواهم شد و از جاهلان خواهم بود!» (۳۳) پروردگارش دعای او را اجابت کرد؛ و مکر آنان را

از او بگردانید؛ چرا که او شنوا و داناست! (۳۴) - یوسف

کلیت:

حضرت یوسف جلوه‌ی عفاف و پاکدامنی

قَالَ مَا خَطْبُكُمْ إِذْ رَأَوْتُنَّ يُوسُفَ عَنِ نَفْسِهِ قُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِنْ سُوءٍ قَالَتِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ الْآنَ حَصْحَصَ الْحَقُّ أَنَا

رَأَوْتُهُ عَنِ نَفْسِهِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ (۵۱)

(پادشاه آن زنان را طلبید و) گفت: «به هنگامی که یوسف را به سوی خویش دعوت کردید، جریان کار شما چه بود؟» گفتند:

«منزه است خدا، ما هیچ عیبی در او نیافتیم!» (در این هنگام) همسر عزیز گفت: «الآن حق آشکار گشت! من بودم که او را به

سوی خود دعوت کردم؛ و او از راستگویان است! (۵۱) - یوسف

درس سیزدهم

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَعْضُوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا أَرْوَاجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ (۳۰) وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَعْضْنَ مِنْ أَبْصَرِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلَا يُضْرِبْنَ بِخُمْرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولِي الْأَرْزِقِ مِنَ الرِّجَالِ أَوْ الْوَالِدِ الَّذِينَ لَمْ يُظْهَرُوا عَلَى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يُضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهُ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ (۳۱)

 به مؤمنان بگو چشمهای خود را (از نگاه به نامحرمان) فروگیرند، و عفاف خود را حفظ کنند؛ این برای آنان پاکیزه‌تر است؛ خداوند از آنچه انجام می‌دهید آگاه است! (۳۰) و به آنان با ایمان بگو چشمهای خود را (از نگاه هوس‌آلود) فروگیرند، و دامان خویش را حفظ کنند و زینت خود را - جز آن مقدار که نمایان است - آشکار ننمایند و (اطراف) روسری‌های خود را بر سینه خود افکنند (تا گردن و سینه با آن پوشانده شود)، و زینت خود را آشکار نسازند مگر برای شوهرانشان، یا پدرانشان، یا پدر شوهرانشان، یا پسرانشان، یا پسران همسرانشان، یا برادرانشان، یا پسران برادرانشان، یا پسران خواهرانشان، یا زنان هم‌کیششان، یا بردگانشان [کنیزانشان]، یا افراد سفیه که تمایلی به زن ندارند، یا کودکانی که از امور جنسی مربوط به زنان آگاه نیستند؛ و هنگام راه رفتن پاهای خود را به زمین نزنند تا زینت پنهانشان دانسته شود (و صدای خلخال که برپا دارند به گوش رسد). و همگی بسوی خدا بازگردید ای مؤمنان، تا رستگار شوید! (۳۱) - نور

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزُوجِكُمْ وَبَنَاتِكُمْ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا (۵۹)

 ای پیامبر! به همسران و دختران و زنان مؤمنان بگو: «جلبایها [روسری‌های بلند] خود را بر خویش فروافکنند، این کار برای اینکه شناخته شوند و مورد آزار قرار نگیرند بهتر است؛ (و اگر تا کنون خطا و کوتاهی از آنها سر زده توبه کنند) خداوند همواره آمرزنده رحیم است. (۵۹) - احزاب

درس چهاردهم

وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ (۱۰۳) وَلِتُكِنَ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (۱۰۴)

آتش بودید، خدا شما را از آن نجات داد؛ این چنین، خداوند آیات خود را برای شما آشکار می‌سازد؛ شاید پذیرای هدایت شوید. (۱۰۳) باید از میان شما، جمعی دعوت به نیکی، و امر به معروف و نهی از منکر کنند! و آنها همان رستگارانند. (۱۰۴) - آل عمران پیام:

۱- عامل اصلی وحدت جامعه‌ی اسلامی، چنگ زدن به ریسمان الهی، یعنی قبول فرمان‌های او است.

۲- برای انجام این مسئولیت باید، یکدیگر را دعوت به خیر نمایند.

۳- هم‌چنین، برای انجام این مسئولیت باید یکدیگر را امر به معروف نمایند و کسانی را که منکری انجام می‌دهند، نهی از منکر کنند.

۴- با انجام این مسئولیت‌هاست که کشتی جامعه‌ی اسلامی به فلاح و رستگاری می‌رسد.

کلیت:

دستور به جامعه‌ی اسلامی جهت همبستگی اجتماعی و دو مسئولیت مهم جامعه‌ی اسلامی: دعوت به خیر و نظارت همگانی

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ (۷۱)

مردان و زنان باایمان، ولیّ (و یار و یاور) یکدیگرند؛ امر به معروف، و نهی از منکر می‌کنند؛ نماز را برپا می‌دارند؛ و زکات را می‌پردازند؛ و خدا و رسولش را اطاعت می‌کنند؛ بزودی خدا آنان را مورد رحمت خویش قرار می‌دهد؛ خداوند توانا و حکیم است! (۷۱) - توبه

پیام:

۱- افراد جامعه‌ی اسلامی مسئول رفتارهای یکدیگرند زیرا خداوند آنها را سرپرستان یکدیگر قرار داده است.

۲- یکی از عواملی که سبب می‌شود جامعه‌ی اسلامی از رحمت خداوند دور شود، ترک امر به معروف و نهی از منکر است.

کلیت:

سرپرستی نسبت به یکدیگر، عامل مسئولیت افراد جامعه‌ی اسلامی در برابر هم.

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِنْهُمْ الْمُؤْمِنُونَ وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ (۱۱۰)

شما بهترین امتی بودید که به سود انسانها آفریده شده‌اند؛ (چه اینکه) امر به معروف و نهی از منکر می‌کنید و به خدا ایمان دارید. و اگر اهل کتاب، (به چنین برنامه و آیین درخشانی،) ایمان آورند، برای آنها بهتر است! (ولی تنها) عده کمی از آنها با ایمانند، و بیشتر آنها فاسقند، (و خارج از اطاعت پروردگار) (۱۱۰) - آل عمران

پیام:

در صورتی جامعه‌ی اسلامی یک جامعه‌ی نمونه می‌شود که به خدا ایمان داشته باشند و وظیفه‌ی امر به معروف و نهی از منکر را انجام

دهند.

کلیت:

شرط نمونه و بهترین امت بودن جامعه‌ی اسلامی: ایمان به خدا و انجام وظیفه‌ی امر به معروف و نهی از منکر.

درس پانزدهم:

﴿ إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَرَمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴾ (٦٠)

✍ زکات‌ها مخصوص فقرا و مساکین و کارکنانی است که برای (جمع آوری) آن زحمت می‌کشند، و کسانی که برای جلب محبتشان اقدام می‌شود، و برای (آزادی) بردگان، و (ادای دین) بدهکاران، و در راه (تقویت آیین) خدا، و واماندگان در راه؛ این، یک فریضه (مهم) الهی است؛ و خداوند دانا و حکیم است! (٦٠) - توبه

﴿ پیام: ﴿

١- یکی از راه‌های تأمین هزینه‌های عام المنفعه زکات می‌باشد.

٢- درآمد به دست آمده از این راه باید برای فقیران، از کار افتادگان (مساکین)، کارکنان گردآوری زکات، متمایل ساختن دل‌های غیرمسلمانان به اسلام، آزاد کردن بردگان، پراخت قرض بدهکاران، در راه خداوند و برای در راه ماندگان مصرف شود.

﴿ کلیت: ﴿

و جوب پرداخت زکات و موارد مصرف آن.

﴿ وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ إِن كُنْتُمْ ءَامَنْتُمْ بِاللَّهِ وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ يَوْمَ التَّبَعِ الْجُمُعَانَ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴾ (٤١)

✍ بدانید هر گونه غنیمتی به دست آورید، خمس آن برای خدا، و برای پیامبر، و برای ذی القربی و یتیمان و مسکینان و واماندگان در راه (از آنها) است، اگر به خدا و آنچه بر بنده خود در روز جدایی حق از باطل، روز درگیری دو گروه (باایمان و بی‌ایمان) [روز جنگ بدر] نازل کردیم، ایمان آورده‌اید؛ و خداوند بر هر چیزی تواناست! (٤١) - انفال

﴿ پیام: ﴿

١- راه دیگر تأمین هزینه‌های جامعه، خمس می‌باشد.

٢- خمس، یک پنجم از درآمد استکه پس از مصرف هزینه‌های معمول زندگی، اضافه آمده و باقی‌مانده است.

﴿ کلیت: ﴿

و جوب پرداخت خمس و موارد مصرف آن.

﴿ وَإِلَىٰ تَمُودَ إِذْ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ هُوَ أَنشَأَكُمْ مِّنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا فَاسْتَعِفُّوه ثُمَّ تَوَبُّوا إِلَيْهِ إِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ مُّجِيبٌ ﴾ (٦١)

✍ و بسوی قوم «تمود»، برادرشان «صالح» را (فرستادیم)؛ گفت: «ای قوم من! خدا را پرستش کنید، که معبودی جز او برای شما نیست! اوست که شما را از زمین آفرید، و آبادی آن را به شما وا گذاشت! از او آمرزش بطلبید، سپس به سوی او بازگردید، که پروردگارم (به بندگان خود) نزدیک، و اجابت‌کننده (خواسته‌های آنها) است!» (٦١) - هود

﴿ پیام: ﴿

خداوند از انسان‌های روی زمین چه خواسته است؟ عمران و آبادانی زمین

﴿ کلیت: ﴿

درخواست خداوند از انسان‌های روی زمین، آبادانی در آن

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴾ (٢٧٨) ﴿ فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِمَحْرَبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِن تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴾ (٢٧٩)

✍ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! از (مخالفت فرمان) خدا بپرهیزید، و آنچه از (مطالبات) ربا باقی مانده، رها کنید؛ اگر ایمان دارید! (۲۷۸) اگر (چنین) نمی‌کنید، بدانید خدا و رسولش، با شما پیکار خواهند کرد! و اگر توبه کنید، سرمایه‌های شما، از آن شماس است [اصل سرمایه، بدون سود]؛ نه ستم می‌کنید، و نه بر شما ستم وارد می‌شود. (۲۷۹) - بقره

پیام:

۱- کسب درآمد از راه ربا حرام است.

۲- کسب درآمد از این راه مساوی با چه کاری است؟ مساوی با جنگ با خدا

۳- اگر کسی بخواهد توبه کند و از این راه برگردد، باید چه کار کند؟ باید آن چه علاوه بر اصل سرمایه از مردم گرفته به صاحبانش برگرداند و فقط مجاز است که اصل سرمایه‌ی خود را از بدهکار بگیرد.
کلیت:

حرم بودن ربا در اسلام و علت حرمت آن

❁❁❁❁
۱۸ **إِنَّ الْمُذْقِينَ وَالْمُضِدَّقَاتِ وَأَفْرُضُوا اللَّهُ قَرْضًا حَسَنًا يُضَاعَفُ لَهُمْ وَلَهُمْ أَجْرٌ كَرِيمٌ**

✍ مردان و زنان انفاق کننده، و آنها که (از این راه) به خدا «قرض الحسنه» دهند، (این قرض الحسنه) برای آنان مضاعف می‌شود و پاداش پرارزشی دارند! (۱۸) - حدید

پیام:

نتایج قرض الحسنه: افزایش سرمایه و ثروت - اجر و مزد با کرامت

کلیت:

افزایش سرمایه و اجر با کرامت، نتیجه‌ی انفاق و قرض الحسنه

❁❁❁❁
 وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَقِيبًا وَقَالَ اللَّهُ إِنِّي مَعَكُمْ لَئِنْ أَقَمْتُمُ الصَّلَاةَ وَآتَيْتُمُ الزَّكَاةَ وَآمَنْتُمْ بِرُسُلِي وَعَزَّرْتُمُوهُمْ وَأَقْرَضْتُمُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا لَأُكَفِّرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَلَأُدْخِلَنَّكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ (۱۲)

✍ خدا از بنی اسرائیل پیمان گرفت. و از آنها، دوازده نقیب [سرپرست] برانگیختیم. و خداوند (به آنها) گفت: «من با شما هستم! اگر نماز را برپا دارید، و زکات را بپردازید، و به رسولان من ایمان بیاورید و آنها را یاری کنید، و به خدا قرض الحسنه بدهید [در راه او، به نیازمندان کمک کنید]، گناهان شما را می‌پوشانم [می‌بخشم]؛ و شما را در باغهایی از بهشت، که نه‌ها از زیر درختانش جاری است، وارد می‌کنم. اما هر کس از شما بعد از این کافر شود، از راه راست منحرف گردیده است. (۱۲) - مائده

پیام:

نتایج قرض الحسنه: پوشاندن گناهان - ورود به بهشت و نعمت بهشتی

کلیت:

پوشاندن گناهان و ورود به جنت الهی، نتیجه‌ی برپاداشتن نماز، پرداخت زکات، ایمان به انبیای الهی و قرض الحسنه

❁❁❁❁
۱۷ **إِنْ تُقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يُضَاعَفْهُ لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ شَكُورٌ حَلِيمٌ**

✍ اگر به خدا قرض الحسنه دهید، آن را برای شما مضاعف می‌سازد و شما را می‌بخشد؛ و خداوند شکرکننده و بردبار است! (۱۷) -

تعابن

پیام:

نتایج قرض الحسنه: افزایش سرمایه و ثروت (پاداش چند برابر) - آمرزش گناهان

کلیت:

درس شانزدهم

وَاِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ (۱۸۶)

و هنگامی که بندگان من، از تو در باره من سؤال کنند، (بگو): من نزدیکم! دعای دعا کننده را، به هنگامی که مرا می‌خواند، پاسخ

می‌گویم! پس باید دعوت مرا بپذیرند، و به من ایمان بیاورند، تا راه یابند (و به مقصد برسند)! (۱۸۶) - بقره

پیام:

۱- هر کس صادقانه و از صمیم قلب خدا را بخواند و از او درخواستی کند، خداوند او را اجابت می‌کند.

۲- اگر می‌خواهیم به رستگاری راه یابیم باید دعوت خداوند را بپذیریم و به او ایمان آوریم.

کلیت:

اجابت دعوت خدا و ایمان به او راه رسیدن به رستگاری

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ (۱۵۳)

ای افرادی که ایمان آورده‌اید! از صبر (و استقامت) و نماز، کمک بگیرید! (زیرا) خداوند با صابران است. (۱۵۳) - بقره

پیام:

در مسیر رفتن به سوی رستگاری لازم است از دو عامل صبر و نماز کمک بگیرید.

کلیت:

صبر و نماز دو عامل کمک کننده در مسیر رستگاری.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ (۱۸۳)

ای افرادی که ایمان آورده‌اید! روزه بر شما نوشته شده، همان گونه که بر کسانی که قبل از شما بودند نوشته شد؛ تا پرهیزکار شوید.

(۱۸۳) - بقره

پیام:

از مهم‌ترین ثمرات روزه (که یکی از مصداق‌های صبر است)، تقوا می‌باشد.

کلیت:

تقوا مهم‌ترین ثمره‌ی روزه

اَتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا

تَصْنَعُونَ (۴۵)

آنچه را از کتاب (آسمانی) به تو وحی شده تلاوت کن، و نماز را برپا دار، که نماز (انسان را) از زشتیها و گناه بازمی‌دارد، و یاد

خدا بزرگتر است؛ و خداوند می‌داند شما چه کارهایی انجام می‌دهید! (۴۵) - عنکبوت

پیام:

۱- یکی از وظایف پیامبر اکرم (ص) برپاداشتن نماز در میان مسلمانان است.

۲- یکی از آثار و نتایج برپاداشتن نماز، دوری از فحشا و منکرات است.

۳- علاوه بر این، اقامه‌ی نماز ثمره‌ی برتری دارد که همان یاد و ذکر خداست.

کلیت:

دوری از فحشا و منکر از آثار نماز و یاد خدا، ثمره‌ی برتر آن

